

Stanovisko Nejvyššího soudu SSR ze dne 17.10.1988, sp. zn. Tpj 40/88, ECLI:CZ:NS:1988:TPJ.40.1988.1

Číslo: 2/1990

Právní věta: Obmedzenie osobnej slobody, ku ktorému dôjde pri dodaní odsúdeného orgánmi ZNB do výkonu trestu odňatia slobody na základe opatrenia predsedu senátu (samosudcu) podľa § 321 odst. 3 Tr. por., nie je súčasťou väzby v zmysle § 38 odst. 1 Tr. zák. a § 334 odst. 1 Tr. por., o započítaní ktorého by musel rozhodovať súd. Ide o obmedzenie osobnej slobody odsúdeného, ku ktorému dochádza až po nariadení uloženého trestu odňatia slobody. Treba ho preto považovať priamo za súčasť výkonu tohto trestu a určuje aj začiatok jeho výkonu. Väznica, prípadne nápravno-výchovný ústav, do ktorého orgány ZNB dodali odsúdeného na základe opatrenia predsedu senátu (samosudcu) vydaného podľa § 321 odst. 3 Tr. por., poznačí nástup trestu odňatia slobody od chvíle obmedzenia jeho osobnej slobody. Náklady spojené s dodaním odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody na základe opatrenia predsedu senátu (samosudcu) podľa § 321 odst. 3 Tr. por. sú trovami spojenými s výkonom tohto trestu v zmysle § 152 odst. 1 písm. b) Tr. por. Publ. ichádza tu do úvahy aplikácia § 65 Zák. o výkonu trestu odňatia slobody, podľa ktorého je odsúdený povinný nahradiť náklady výkonu trestu za čas, po ktorý svojím zavinením spôsobil, že tieto náklady sa nemohli uhradiť záškami z jeho pracovnej odmeny. Rozhodnutie o tom vydáva náčelník nápravno-výchovného ústavu.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 17.10.1988

Spisová značka: Tpj 40/88

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Náklady řízení trestního, Trest odnětí svobody, Výkon trestu odnětí svobody

Předpisy: 140/1961 Sb. § 38 odst. 1 141/1961 Sb. § 152 odst. 1 písm. b)
§ 321 odst. 3
§ 334 odst. 1 59/1965 Sb. § 65

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Minister spravodlivosti SSR požiadala podľa § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 36/1964 Zb. v znení neskorších predpisov Najvyšší súd SSR o zaujatie stanoviska k správne mu výkladu zákona v otázke začiatku výkonu trestu odňatia slobody v prípadoch dodania odsúdeného do výkonu tohto trestu podľa § 321 odst. 3 Tr. por. Upozornil na existujúce protichodné názory v súvislosti s riešením naznačenej otázky. Podľa jedného názoru je pre určenie začiatku výkonu trestu odňatia slobody v uvedených prípadoch rozhodujúci moment obmedzenia osobnej slobody odsúdeného na základe

opatrenia súdu vydaného podľa § 321 odst. 3 Tr. por., a túto dobu treba preto do trestu odňatia slobody zarátať. Podľa iných názorov započítanie uvedenej doby do výkonu odňatia slobody nie je možné, lebo opatrenia na dodanie odsúdeného do výkonu trestu v zmysle § 321 odst. 3 Tr. por. majú povahu donucovacieho prostriedku a pôsobia ako sankcia voči odsúdeným, ktorí sa vyhýbajú nástupu do výkonu trestu. Poukázal ďalej na to, že v nápravných výchovných ústavoch v ČSR a SSR sa ustálila prax, podľa ktorej náčelník ústavu pri určovaní ukončenia výkonu trestu odňatia slobody vychádza z údajov o čase zadržania odsúdeného orgánmi ZNB a posudzuje ho ako začiatok výkonu trestu. Vyslovil pochybnosť o zákonnosti tohto postupu s tým, že o započítaní doby zadržania odsúdeného na základe opatrenia vydaného podľa § 321 odst. 3 Tr. por. by mal rozhodnúť príslušný predseda senátu (samosudca). Navrhol posúdiť otázku, či paušálne nahrádzané trovy trestného konania (§ 152 odst. 1 písm. c/ Tr. por.) zahŕňajú aj výdavky štátu spojené so zadržaním odsúdeného a jeho dodaním do výkonu trestu odňatia slobody, prípadne aj to, akým spôsobom možno náhradu týchto trov požadovať.

Trestné kolégium Najvyššieho súdu SSR zaujalo podľa § 21c odst. 2 zákona č. 36/1964 Zb. v znení neskorších predpisov k uvedenej problematike toto

stanovisko:

Z platnej úpravy vyplýva, že výkon právoplatne uloženého trestu odňatia slobody sa začína nástupom odsúdeného do výkonu tohto trestu v nápravných výchovných ústavoch, či sa už k nástupu do výkonu trestu sám dostaví alebo do výkonu trestu nastúpi priamo po predchádzajúcej väzbe (porov. § 39 odst. 2 Tr. zák., § 3 odst. 1 zákona č. 59/1965 Zb. v znení neskorších predpisov, čl. 3, 4, 8 Poriadku pre výkon trestu odňatia slobody v nápravných výchovných ústavoch, vyd. RMS SSR č. 12/1973).

Treba súhlasiť s názorom, že časový úsek od zadržania odsúdeného orgánmi ZNB na základe opatrenia predsedu senátu (samosudcu) podľa § 321 odst. 3 Tr. por. až do jeho odovzdania príslušným orgánom vo väznici alebo v nápravných výchovných ústavoch je súčasťou výkonu trestu odňatia slobody, pričom moment tohto obmedzenia osobnej slobody odsúdeného určuje začiatok jeho výkonu. Zmyslom postupu podľa § 321 odst. 3 Tr. por. je zabezpečiť výkon právoplatne uloženého trestu odňatia slobody. Postačuje, že predseda senátu (samosudca) výkon tohto trestu nariadil (§ 321 odst. 1 Tr. por.), prípadne urobil aj v zmysle § 321 odst. 3 Tr. por. opatrenie, aby bol odsúdený do výkonu trestu dodaný. Akonáhle bola potom v dôsledku toho osobná sloboda odsúdeného obmedzená pred jeho dodaním do väznice, prípadne do nápravných výchovných ústavov, ide už o súčasť výkonu trestu odňatia slobody.

Medzi zložky výkonu trestu odňatia slobody patrí popri nápravných výchovných činnosti uvedenej v § 2 Zák. o výkone trestu odňatia slobody aj obmedzenie osobnej slobody odsúdeného. V prípadoch, v ktorých sa odsúdený nachádza vo väznici a nebol zatiaľ zaradený do príslušného nápravných výchovných ústavov, resp. v prípadoch rozličných eskort v priebehu výkonu trestu odňatia slobody a pod., nepôsobia všetky zložky nápravných výchovných činnosti uvedené v cit. zák. ustanovení a do popredia vystupuje zložka osobnej slobody odsúdeného. Aj z toho možno vyvodiť, že za začiatok výkonu trestu odňatia slobody treba považovať ten moment, odkedy bola na základe uvedeného opatrenia predsedu senátu (samosudcu) obmedzená osobná sloboda odsúdeného.

Obmedzenie osobnej slobody, ku ktorému dochádza pri dodaní odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody na základe spomínaného opatrenia predsedu senátu (samosudcu), nemožno považovať za súčasť väzby v zmysle § 38 odst. 1 Tr. zák., o započítaní ktorého by musel rozhodovať súd. Ustanovenie § 334 odst. 1 Tr. por. totiž vymedzuje dobu trvania väzby a jej započítateľných súčastí ku dňu nariadenia výkonu trestu odňatia slobody. Po nariadení výkonu trestu teda už nemôže ísť o väzbu, resp. o jej súčasť v zmysle tohto zákonného ustanovenia.

Nie je správny ani ten názor, ktorý vidí v obmedzení osobnej slobody odsúdeného na základe uvedeného opatrenia predsedu senátu (samosudcu) akúsi sankciu voči tým odsúdeným, ktorí se vyhýbajú nástupu do výkonu trestu odňatia slobody a preto ho nemožno do výkonu trestu započítať. Tento názor nemá oporu v ustanoveniach Trestného poriadku.

Za správnu treba považovať ustálenú prax nápravných ústavov v SSR i ČSR, podľa ktorej ich náčelníci pri určovaní ukončenia výkonu trestu odňatia slobody vychádzajú z údajov o čase, odkedy bola osobná sloboda odsúdeného obmedzená orgánmi ZNB na základe opatrenia predsedu senátu (samosudcu) vydaného podľa § 321 odst. 3 Tr. por. Na prípadnú námietku, že odsúdený by proti chybnému postupu pri určení začiatku výkonu trestu odňatia slobody nemal opravný prostriedok treba uviesť, že právo odsúdeného na urobenie nápravy je dostatočne zabezpečené ustanoveniami § 15 Zák. o výkone trestu odňatia slobody a § 24 Zák. o prokuratúre.

Ukazuje sa však, že je potrebné, aby sa vo vyhotovení nariadenia výkonu trestu odňatia slobody, ktoré vracia nápravných ústav súdu, potvrdzoval začiatok nástupu do výkonu trestu odňatia slobody od chvíle obmedzenia osobnej slobody odsúdeného orgánmi ZNB pri postupe podľa § 321 odst. 3 Tr. por. V tejto súvislosti by bolo žiadúce uvážiť novelizáciu ustanovenia § 63 odst. 1 Sprav. por. pre okresné a krajské súdy (vrátane príslušných predpisov platných pre väznice, resp. nápravných ústavov, napr. čl. 7 Poriadku pre výkon trestu odňatia slobody v nápravných ústavoch) v naznačenom smere.

Dôsledkom toho, že dodanie odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody podľa § 321 odst. 3 Tr. por. treba považovať za súčasť výkonu tohto trestu je aj to, že výdavky s tým spojené sú trovami spojenými s výkonom trestu odňatia slobody v zmysle § 152 odst. 1 písm. b) Tr. por. Prichádza tu do úvahy aplikácia § 65 Zák. o výkone trestu odňatia slobody, podľa ktorého je odsúdený povinný nahradiť náklady výkonu trestu za čas, po ktorý svojím zavinением spôsobil, že sa tieto náklady nemohli uhradiť zrážkami z jeho pracovnej odmeny. Rozhodnutie o tom vydáva náčelník nápravných ústavov.